

Regionale energiestrategie

Wat is een regionale energiestrategie (RES) en hoe werken partijen hieraan regionaal en nationaal samen?

Definitie

Een RES is een strategie om een regio in Nederland te voorzien van duurzame elektriciteit en warmte

- Een RES beschrijft hoeveel duurzame elektriciteit een regio wil opwekken in 2030 en op welke locaties.
- Decentrale overheden en andere partijen in een regio formuleren een RES na een gezamenlijke analyse.
- Een RES beschrijft het aanbod van, de vraag naar, en de geplande infrastructuur voor warmte in een regio.
- Decentrale overheden formaliseren de relevante delen uit de RES in hun beleid en in regels voor de leefomgeving.

Inhoud

Een RES bevat in elk geval de plannen van de regio voor een duurzame elektriciteitsvoorziening

- Een RES inventariseert hoeveel duurzame elektriciteit de regio grootschalig op land kan opwekken en waar.
- Een RES bevat keuzes over hoeveel elektriciteit de regio waar gaat opwekken.
- Een RES beschrijft hoe de regio de benodigde infrastructuur en opslagcapaciteit voor elektriciteit organiseert.
- Voor een RES gelden vooraf geen minimale opwekdoelen of een plicht energieneutraal te worden als regio.
- Als de concept-RES's van alle regio's niet optellen tot 35 TWh, kunnen extra doelen volgen via VNG, IPO en UvW.

Een RES bevat in elk geval de plannen van de regio voor duurzame warmtevoorziening van huizen en gebouwen

- Een RES beschrijft hoeveel warmte de regio verwacht nodig te hebben in de periode tot 2030 en tot 2050.
- Een RES inventariseert potentiële warmtebronnen in de regio.
- Een RES beschrijft hoe de regio warmte wil verdelen en leveren aan huizen en gebouwen.
- Een RES beschrijft hoe de regio de benodigde infrastructuur en opslagcapaciteit voor warmte wil organiseren.
- Het onderdeel in de RES over de warmtevoorziening heet ook wel de Regionale Structuur Warmte.

Een RES biedt ruimte voor aanvullende plannen, anders dan over elektriciteit en warmte

- Een RES kan ook andere duurzaamheidsplannen bevatten, zoals voor mobiliteit, landbouw of energiebesparing.

Regionale samenwerking

Gemeenten, provincie en waterschappen in een regio werken samen met belanghebbenden aan een RES

- De decentrale overheden zijn verantwoordelijk voor een RES en werken gelijkwaardig samen.
- De decentrale overheden betrekken regionale sleutelspelers, zoals netbeheerders en energiecoöperaties.
- De decentrale overheden organiseren participatie van belanghebbenden, zoals inwoners, bedrijven en milieuoorganisaties.
- De decentrale overheden zijn vrij in hoe ze belanghebbenden betrekken, zoals via een stuurgroep of via ateliers.

Decentrale overheden in een regio organiseren een structuur om samen te werken aan een RES

- De decentrale overheden bepalen hoe alle partijen in een regio gaan overleggen en beslissen over de RES.

De samenwerkende partijen in een regio werken via een nationaal afgesproken tijdpad toe naar een RES

- De partijen stellen optioneel een bestuurlijke startnota vast, zoals hoe en met wie ze samenwerken.
- De partijen hebben zes maanden na ondertekening van het Klimaatakkoord een concept-RES.
- De partijen hebben uiterlijk één jaar na ondertekening van het Klimaatakkoord een definitieve RES (1.0).
- De partijen herijken iedere twee jaar de RES (RES 2.0 en verder).
- Provincies en gemeenten verlenen uiterlijk in 2025 vergunningen voor het grootschalig opwekken van elektriciteit.

Volksvertegenwoordigers in een regio stellen de definitieve RES vast

- Volksvertegenwoordigers van gemeenten, provincies en waterschappen besluiten over de definitieve RES.
- Deze volksvertegenwoordigers besluiten ook over latere versies van de definitieve RES (RES 2.0 en verder).
- De rol van volksvertegenwoordigers bij de startnota en bij de concept-RES is niet voorgeschreven.

Decentrale overheden die samenwerken aan de RES lossen conflicten in eerste instantie zelf op

- In geval van conflict over de RES proberen de decentrale overheden dit eerst zelf onderling op te lossen.
- Bij blijvend conflict kan de Provincie gemeenten en waterschappen eisen opleggen, zoals via haar omgevingsbeleid.
- Uiteindelijk kan het Rijk ruimtelijke bevoegdheden van decentrale overheden overnemen, zoals via een projectbesluit.

Nationale samenwerking

Gemeenten, provincies en waterschappen zijn verantwoordelijk om 35 TWh elektriciteit op te wekken

- VNG, IPO en UvW hebben zich verbonden aan het nationale doel van 35 TWh in 2030.
- Leden van VNG, IPO en UvW zijn via besluiten in ledenvergaderingen indirect gebonden aan het nationale doel.
- VNG, IPO en UvW maken met hun leden een methode om eventueel nog benodigde TWh te verdelen over regio's.
- De verdeelmethode wordt toegepast als de concept-RES's van alle regio's niet optellen tot 35 TWh per jaar.

Regio's krijgen landelijke ondersteuning bij het opstellen van de RES

- Het Nationaal Programma RES steunt regio's, zoals met kennis, advies en een landelijke rekensystematiek.
- Het Nationaal Programma RES bekijkt de concept-RES's en geeft regio's tips en adviezen.
- Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent concept-RES's door en kijkt of ze nationaal optellen tot 35 TWh.
- Er komt één landelijk expertisecentrum voor warmte.
- De regio's krijgen samen 36 miljoen euro voor het opstellen van RES's in de periode 2019-2021.
- Netbeheerders kunnen regio's helpen om zicht te krijgen op de benodigde energie-infrastructuur.

Over deze kaart

Deze kaart beschrijft wat een regionale energiestrategie (RES) is. Nederland is op initiatief van gemeenten (via VNG), provincies (via IPO) en waterschappen (via UvW) opgedeeld in dertig regio's. De decentrale overheden hebben vanuit het ontwerp-Klimaatakkoord de verantwoordelijkheid om in hun regio energiestrategieën op te stellen. De RES beschrijft de plannen van de regio voor een duurzame elektriciteits- en warmtevoorziening. Duurzame elektriciteit is elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, zoals windmolens en zonnepanelen. Het gaat hierbij alleen om grootschalige opwekking van elektriciteit op land (en niet op zee). Hiervoor geldt vanuit het ontwerp-Klimaatakkoord een opgave om nationaal minimaal 35 TeraWattuur (TWh) per jaar op te wekken. Kleinschalige opwekking via zonnepanelen op daken telt hierbij

in principe niet mee. Alleen wanneer in 2030 deze kleinschalige opwekking landelijk meer dan 7 TWh per jaar bedraagt telt het surplus (boven 7 TWh per jaar) mee. Een duurzame warmtevoorziening gebruikt warmte uit niet-fossiele bronnen, zoals restwarmte van bedrijven of warmte uit verbranding van biomassa.

Deze kaart is gemaakt op basis van de Handreiking van het Nationaal Programma RES, studie van literatuur, een interview en denksessies met deskundigen. De kaart vat de RES samen voor zover bekend op 11 juni 2019. De mogelijke rollen van gemeenteraadsleden bij het opstellen van een RES staan op een andere kaart. Wij danken alle deelnemers voor hun denkwerk.